

gusta, pa ne 24. avgusta, kakor je že bilo naznanjeno, temveč 25., v nedeljo, ker se tedaj žrebanja lažje udeležijo tem večje število zanimancev. Žrebanje se tudi ne vrši v Apačah, temveč v Slovenski Bistrici. Od 15. avgusta 1929 naprej se bodo še sprejemale v renovirano in povečano poslopje šolskih sester sirote. Zato so prav pristrčno naprošeni vsi, ki še niso poslali denarja za doposlano jim srečke ali, ki še posedajo večje število srečk, pa še istih niso mogli razprodati, da pošljejo kmalu denar ali vsaj vrnejo srečke. Čeprav se srečke razpošiljajo tudi iz samostana šolskih sester v Apačah, se žrebanje vrši le v Slovenski Bistrici na dan 25. avgusta. Priporočamo še enkrat res krašne dobitke, ki so večinoma vsi v ročnem delu in posebne vrednosti za vsakega. Ne zamudite torej ugodne prilike! Z odkupom srečk bote tudi pripomogli revnim otrokom do skupnega varnega doma. — Šolske sestre v Slovenski Bistrici.

Ribnica na Pohorju. Preteklo nedeljo dne 28. julija se je obhajala cerkvena slovesnost pri podružnici Sv. Bolfenka. Da tudi ta cerkva pod Veliko Kapo, skoro kakor v puščavi samotna, veselo oživi v cvetju in zelenju, gre največja zasluga in zahvala gosp. ključarju Jožefu Jurjak, ki se je s svojo pridnostjo povspel od revnega delavca do lastnika treh posestev. Da ni vreme motilo, bili bi zbrani razen dušnega užitka deležni tudi znamenitega razgleda širom na zelene pohorske grebene in pod njimi ležeče sicer dokaj strme senožeti in njive, ki pa jih lastniki navzlic temu ljubijo, ker so prepojeni z znojem ljubečih prednikov. Mogočna lipa pred cerkvico stoji še svdok časov, ko so baje celo iz Starotrkve okolice prinašali semkaj mrlične pokopavat, kar je morala biti res nadvse težavna pot. Danes tam o pokopališču ni več znaka. Pri cerkvi je tudi šola, ki nudi otrokom vsaj neobhodno iz abecednika in računice, kajti do fare, nekaterim do dve uri hoda, bi zlasti v zimskem času ne bilo mogoče, ko pade snega večkrat za meter. Semkaj se zatekajo tudi od Sv. Antona procesije prosit lepega vremena ali dežja. Nekak sladki mir te objame v tem zatišju, potesen zapuščaš ljubko cerkvico v samotni planini s trdnim sklepom še zopet priti ako na priprošnjo sv. Bolfenka ostaneš zdrav in živ. Vsa zahvala gre tudi č. g. kaplanu Barbiču in g. učitelju Tomažiču, ki žrtvujeta toliko mučnih korakov predvsem za dušno in telesno korist hudokočnih otrok.

Sv. Lovrenc nad Pročimom. V ponedeljek dne 29. julija tega leta je bila spremljena v obilni udeležbi k zadnjemu počitku bivša veleposestnica v Laški vasi ga. Marija Verbovšek, po domače Mlakarjeva botra imenovana. Pokojna je izdihnila svojo blago dušo v 70. letu starosti. Bila je večkrat previdena s sv. zakramenti za umirajoče, je mnogo, pa udana v voljo božjo pretrpela svojo dolgotrajno bolezen. Bila je zelo verna, plemenitega in usmiljenega srca, posebno revežem je bila prava radodarna mati. Botrovala je mnogokrat brez razlike ubogim ali premožnim. Ob tvojem grobu blaga botra je bilo videti mnogo rosnih oces, posebno od manjpremožnih, kateri te bodo zelo pogrešali. Spavaj sladko in uživaj za služeno plačilo, blaga botrica naša!

Braslovče. V krogu svojih tovarišev-sošolcev in kaplanov, ki so z njim delovali v dušnem pastirstvu tekom 30 letnega župnikovanja v Laporju in Braslovčah, je 31. julija obhajal svojo 40 letnico duhovništva mnogočastiti g. dekan Martin Medved. Lep dan je bil to. Lep za župnijo, lep za prečastitega g. jubilanta. Ne samo, da so prišli njegovi kolegi, prihiteli so tudi vsi njegovi bivši kaplani in mu tako dokazali svojo spoštovanje, udanost in ljubezen. Že na predvečer so prečastitemu g. jubilantu priredili župljani lepo slavje. Postavili so slavaloke, ki so jih dekleta zelo okusno okrasila, pevski zbor pa mu je pod vodstvom g. Viranta zapel pristrčno podoknico. Obširni prostor pred in krog cerkve so napolnili tržani in okoličani in vzklikali ljubljant: Bog živi na

mnoha leta! Še večji dokaz ljubezni pa so slavlencu pokazali župljani naslednji dan. Mogočno streljanje s topiči se je razlegalo že na predvečer, je na vse zgodaj zjutraj odmevalo po lepi Savinjski dolini. Ob pol 10. uri pa so verniki, čeravno je bil delavnik, do zadnjega kotička napolnili veliko župno cerkev, ki je bila za ta dan še prav posebno okrašena. Mi vsi pa, ki poznamo ljubezen, dobroto in požrtvovalnost g. dekana-jubilanta, kar je tako lepo povdarjal v svoji napitnici monsignor Vreže, mu kličemo: Bog ga živi na mnoha leta!

Gornjigrad. (Odlikovanje.) Dne 21. julija t. l. na seji okrajnega gerentskega sosveta je bil odlikovani velezaslužni mož, neumoren delavec na kulturnem polju, dobro znani župan in posestnik v Šmartnem ob Paki. Po lepem res ganljivem nagovoru okrajnega glavarja g. dr. Matko Kandrič-a in okrajnega gerenta, mu je pripel g. glavar zlato medaljo za gradjanske zasluge. Slovesnost se je vršila v lično okinčani sejni dvorani okrajnega zastopa, kateri so prisostvovali vsi člani okrajnega gerentskega sosveta. Pri tej priliki se še mora omeniti, da si je sedanj g. glavar dr. Matko Kandrič s svojo prijaznostjo in ljubeznivostjo že v teku pol leta vsem v našem okraju res zelo priljubil. On je kot res pravi vzoren in popolnoma nepristranski uradnik na svojem mestu, ki dela res za blagor in dobrobit vsega ljudstva in države. To ljudsko živo zavest pa pričajo neštete prošilne prošnje na višjih merodajnih mestih, ki se strinjajo z eno in isto vsebino, da naj še ga pustijo med nami mnogo leta, da ga ne bode imenovala za njegove zasluge k častnim članom samo mestna občina Gornjigrad s samo 800 prebivalci kot je g. Vovška, ampak še ostalih 10 občin s 18.000 prebivalci. — Dne 14. julija tega leta je bil slovesno vpostavljen za novega mestnega župnika župnije Gornjigrad č. g. Maksimiljan Slander iz ugledne rodbine Slanderov iz Grajske vasi.

Velika Polana, Prekmurje. Pri nas se bo obhajalo Donatovo proščenje dne 11. t. m. ob enem s srebrno mašo domačega duhovnika, ki je že nad 5 let v Prekmurju.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 3. avgusta so pripeljali šepharji na 10 vózeh 20 zaklanih svinj in 4 teleta, kmetje 14 vózov sadja, 12 voz krompirja, 20 voz čebule ter kumarč in 4 voze sena. Svinjsko meso so prodajali po 15—30 Din, krompir 1—1.25, čebula 3—4, 1 kumarca 10 para do 3 Din, seno 65—80. Pšenica 3, ječmen 2, oves 1.50—1.75, kuzuza 2.50, ajda 1.50—1.75, grah 6. 1 kokoš 40—45, par piščancev 30—70, raca 25, gos 45—90, domači zajec 10—50. Česen 15, glava svežega zelja 1—5, buče 2—5, maline 6—8, grozdčije 4—5, jabolka 4—8, hruške 5—8, slive 4—8, breskve 20—22. Mleko 3, smetana 12—14, surovo maslo 36—40, jajca 1.25, med 20—25 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo 15 konj, 11 bikov, 90 volov, 208 krav in 13 telet. Skupaj 335 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 30. julija 1929 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 9—9.50; poldebeli voli od Din 8.25—8.75; plemenski voli od Din 6—8; bikji za klanje od Din 7—8; plemenske krave od Din 6—7.50; krave za klobasarje od Din 5—5.50; molzne krave od Din 6.25—7.25; breje krave od Din 6.25—7.25; mlada živina od Din 8.50—10. prodanih je bilo 170 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 18 komadov, v Italijo 14 kom.

Mariborski svinjski sejm. Na mariborski svinjski sejm v petek, 2. avgusta je bilo pripeljanih 227 komadov. Cene so bile sledeče: 5—6 tednov stari prasci 125—150. 7—9 tednov

250—300, 3—4 mesece 350—400, 5—7 mesecev 450—550, 8—10 mesecev 700—850, eno leto stare svinje 1000—1200. 1 kg žive teže 10—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 17—18 Din. Prodanih je bilo 128 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Vojevsko meso 1 kg od Din 12—18; telečje meso 1 kg od Din 17.50 do 25; svinjsko meso, sveže 1 kg od Din 14 do 30.

*

Gospodarska obvestila.

Novo zadruge. V zadnjem času se prav marljivo ustanavljajo nove zadruge. Ustanovila se je hranilnica in pošiljnica pri Sv. Rupertu v Slov. gor. vodovodna zadruga v Makolah in živinorejska selekcijska zadruga v Konjicah. Razen tega se vrše priprave za ustanovitev cele vrste raznih zadrug. Osobito se opazuje mnogo zanimanja za ustanovitev živinorejskih zadrug. Pri vseh ustanovnih zborovanjih je govoril nadrevizor Vlad. Pušenjak, ki je dajal navodila za uspešno delo kmetijskih zadrug.

Razstava perutnine v Ljutomeru. Kakor smo že poročali, bo v sredo, dne 14. avgusta tega leta v Ljutomeru splošna živinska razstava. Poleg drugih vrst domačih živali bode zastopana tudi perutnina, ki bo razstavljena v posebnem oddelku v ličnih železnih gabah. Prijavljenih je že okoli 20 družin štajerske kokoši. Vsaka družina sestoji iz enega petelina in treh kur, katere je posebna komisija že odbrala po vaseh. Perutnina se pripelje na razstavo že na predan, nakar bo takoj ocenjena; tako bodo obiskovalci že takoj ob otvoritvi razstave našli na vsaki gabji poleg ostalih podatkov tudi uspešne strokovne ocene. Na to prireditve se opozarjajo vsi ljubitelji perutnine predvsem tudi kmečke gospodinje. Potrebno je, da posvečamo tej važni panogi našega gospodarstva odslej več pozornosti.

Rodovniško društvo v Veržeju. Kakor v drugih kmetijsko naprednih državah, se je zadnji čas tudi v naši začelo gledati na plemensko odbiro živine. Tako društvo z zgornjim naslovom se je ustanovilo dne 9. julija tudi v Veržeju pri Ljutomeru. Plemenska odbira na Murškem polju ni neznana, a vršila se je smotreno dosedaj le pri nekaterih rejcih konjakašev. Da se tudi v govedoreji začne s smotrenim delom, si je zadalo novoustanovljeno društvo težko, gospodarsko pa zelo važno nalogo izmed krav. članov v okolici Veržeja zbrati čredo simepolske pasme, preizkusiti nje dobičkanost glede mlečnosti in zaroda ter le najboljše gojiti v bodočnost. Pri prvem sprejemanju v rodovnik je bilo vpisanih 45 krav. Društvo je začelo takoj živahno delovati ter si je nabavilo s pomočjo oblastne podpor lastnega bika in se bo kot enota udeležilo tudi razstave za konje in govedo, ki se vrši 14. avgusta v Ljutomeru. Posebna zasluga za ustanovitev društva gre oblastnemu živinorejskemu nadzorniku g. Ing. Wenku, ki je s svojimi temeljitimi predavanji vzbudil smisel za smotreno živinorejo. Društvu, h kateremu so pristopili sami zavedni živinorejci, se obeta lepa bodočnost, ako bodo vsi člani vršili vsak v svojem delokrogu svojo dolžnost in je torej upravičeno upanje, da bo za deset letja sloves murškopoljske govede segal še dalje, kakor sega danes glas o ljutomerskem konju in slava žlahtne vinske kapljice ljutomerskih gor. Mlademu društvu pa želimo: Procvitaj in rasti v slavo Murškega polja in gmotno koristi našega kmeta!

Konjica. Pr nas se je vršila redka, a vele-pomenljiva slavnost. V krasno okinčani dvorani Katoliškega doma se je vršil slavnostni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice, kateremu je predsedoval podnačelnik mil. g. arhidijakon Fr. Tovornik. Na tem slavnostnem občnem zboru se je izvršilo odlikovanje načelnika posojilnice g. Antona Toman, z zlato kolajno za zasluge na polju zadružništva, s katero je bil odlikovan od Njegovega Veličanstva kralja. G. okrajni glavar D. Trstenjak je v daljšem, lepem govoru opisal delo odlikovanca za gospodarski napredek in mu pripel na prsi podeljeno odlikovanje. Zastopniki vel. župana, oblastne samouprave, Zadružne zveze in kmečke posojilnice so čestitali odlikovancu s povdankom, da pomeni odlikovanje priznanje delu za povzdigo kmetijstva potom kmetijskega zadružništva. Nato se je izvršila ustanovitve živinorejske, selekcijske zadruge za konjiški okraj v Konjicah. Nadrevizor Vlad. Pušenjak je v svojem govoru začrtal nove smernice zadružnega dela, poročevalec za živinorejo M. Zupanc in svetnik ing. Zidanšek sta razpravljala o delovanju živinorejskih zadrug in o težkočah, ing. J. Sturm je pojasnjeval pravila, mnogo kmetov je poseglo v debato, ki je bila prav zanimiva in pričala o zanimanju za napredek živinoreje. Pravila so bila z malimi spremembami odobrena, ter izvoljeni najuglednejši gospodarji iz celega okraja v načelstvo, nadzorstvo in komisijo za vodstvo rodovnika. Za načelnika je bil z velikim navdušenjem izvoljen ing. Jak. Sturm, gerent okrajnega zastopa, priznan gospodarski delavec. Pri skupnem obedu smo s slavljenjem na čelu zastopniki vlade, velikega županstva, oblastne samouprave in zadružništva prebili par prijetnih uric in v navdušenih govorih slavili delo in zadružne delavce ter se bodrili za nadaljnje zadružno delo. Slavnosti so se udeležili v obilnem številu najboljši zadrugarji in gospodarski delavci iz Konjic in okolice.

Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinjstvo šole Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani. S 1. oktobrom 1929 se otvori osemindvajseti tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vse 450 Din, za pouk pa 100 Din. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šole, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosežani glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim naloža, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastnorčno pisane, nekolkovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 15. avgusta 1929 Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani. Pri sprejemu deklet v gospodinjstvo šole se bo oziralo po možnosti na prošilke iz vseh slovenskih pokrajin.

*

Iv. Vesenjaki:

Opazujmo druge, rešimo sebe!

Naše slovensko in jugoslovansko kmetijstvo prihaja v vedno težavnejši položaj. Delo pri poljedelstvu in vinogradništvu, pa tudi v nekaterih drugih panogah kljub trudu in marljivosti kmetijskih družin ali sploh ne reši in vzdrži več, ali pa le zelo slabo in s težavo.

Vzroki tega stanja, ki ga imenujemo krizo kmetijstva, pa so domači in tuji. Kolikor se da predvideti, ni izgleda, da bi se stanje v doglednem času izboljšalo, pač pa je videti, da se bo konkurenčni boj v kmetijskih pridelkih na domačem in še bolj na svetovnem trgu poostiril. **Edini izhod** pri takšnem stanju je torej za nas, če hočemo osigurati kmetijskim družinam obstanek, **da temeljito odstranimo domače vzroke krize** ter tako usposobimo naše kmetijstvo za konkurenčni boj na svetovnem trgu.

Težko besedo moram izreči tukaj na naslov mnogih starejših kmetijskih gospodarjev: vse premalo razumevanja ima še večina njih za napredno kmetovanje. To so vojaki sicer hrabri in častivredni, toda zaljubljeni v svoje možnarje in puške na kresni kamen, pa gredo z njimi v boj proti vojski, oboroženi s strojnimi puškami, brzostrelnimi topovi in aeroplani. Čisto kakor njihovi predniki, ki so radi pomanjkanja organizacije in radi slabega orožja tako žalostno po hrabrem boju podlegli graščakom in velikašem za časa Matije Gubca in tovaršev. Mi pa hočemo, da je naša kmetijska vojska zmagujoča in ne premagana, zato jo poživamo in učimo, da se primerno organizira in oboroži ter usposobi za svoj težak boj!

Vodilni možje na zapadu gledajo sedaj na kmetijstvo čisto drugače, kakor so pred svetovno vojno, zato posvečajo kmetijstvu in njegovemu napredku veliko več skrbni in pozornosti, kakor pa poprej. Zato je tudi tam napredek neprimerno večji, kakor pa pri nas.

Na zapadu so spoznali, da ni industrija (tovarnarstvo) za države in narode edini vir blagostanja, temveč da je treba priznati kmetijstvo kot prvi in glavni vir stalnosti in sigurnosti. Vsled tega se kmetijstvo ne zanemarija in ne zapostavlja več tako v zapadnih državah, kakor pred svetovno vojno, temveč se štiti in se skrbi za njegov napredek. Poleg tega pa tamošnji bolj izobraženi kmetje sami silijo svoje vlade, da se za njihov napredek več stori.

Tako se je zgodilo, da so naše slovensko in jugoslovansko kmetijstvo drugod, izvzeto samo Rusijo, Rumunijo in Španijo močno prehiteli.

Umno kmetovanje, ki prinaša ob manjšem delu lepši dohodek, je silno napredovalo v Italiji, v Nemčiji, v Avstrijski republiki, v Čehoslovaški in na Danskem in Holandskem. Množina in kakovost kmetijskih pridelkov je v teh državah povprečno mnogo večja kakor je bila pred svetovno vojno.

Poleg tega pa je Kanada in so Zedinjene države severoameriške ter Argentina in Brazilija strašno povečale obseg obdelane zemlje, kjer pridelujejo posebno pšenico, koruzo, rž in oves. Tudi velika Poljska država se silno trudi, da izboljša kakovost svojim kmetijskim pridelkom ter jim osigura odjemalce na svetovnih tržiščih in jugoslovanski kmetovalec prav težko občuti to konkurenco posebej pri trgovini s svinjami in jajci.

Pregledno lahko rečemo: za slovenskega kmetovalca je konkurenca v pšenici in koruzi za trg nemogoča, ravno-

tako tudi v mešanem, manjvrednem vinu. Tudi ob najracionalnejšem pridelovanju teh pridelkov bo ostal siromak. Edino za domače gospodarstvo ima smisel te pridelke še držati in za vzdrževanje ter dopolnilo drugim panogam, ki so plodonosnejše. Povprečno pri mešanem gospodarstvu v malokmetijstvu tudi hmelj nima bodočnosti. Sploh je kmetovanje s hmeljem loterija, enkrat imenitno zadeneš, a drugič še bolj imenitno izgubiš. V Vojvodini in Sremu je že veliko prej bogatih kmetov prišlo v silne težave, ker so začeli hmeljariti, namesto da bi ostali pri svoji rodni koruzi in pšenici.

Toda tudi pri ostalih kmetijskih panogah ne bo našemu kmetovalcu posuto z rožicami. Konkurenca bo vedno večja, boj za trg vedno hujši, zato mora tudi kmetovalčevo orožje za ta boj čim bolj biti učinkovito.

Umetnost je v tem: s čim dosežem, da bom na istem prostoru več pridelal kakor do sedaj, da bo pridelok tudi po kakovosti boljši in stroški ne bodo sorazmerno večji. K temu še drugo: kako spravim ta povečani in zboljšani pridelok najboljšje na domačem in na svetovnem trgu v denar.

To vse so temeljna vprašanja na katera si moramo odgovoriti, kajti ako bi sedanje stanje ostalo, potem preti našemu kmetijskemu gospodarstvu umiranje in hiranje; siromaštvo postane splošno in iz osiromašenih kmetijskih domov bodo morali naši mladi ljudje daleč po svetu za bridkim kruhom popolnoma odvisnega delavca.

Mi pa hočemo, da ostane naše kmetijsko ljudstvo gospodarsko neodvisno in da imajo kmetijske družine za svoje pošteno delo tudi pošten obstanek. Zato se bomo trudili, da skupaj iščemo nova pota in novi način, ki naj zajamči možnost konkurence in pa obstoj. Zaupamo v Boga in računamo s pridnostjo naših ljudi ter z njihovo ukaželjnostjo. Mi hočemo živeti in — zmagati!

Naš Slomšek s svojimi tovariši in učenci nas je naučil, kako moramo ljubiti svoj dom in svojo materino besedo. Krščansko prosveteno slovensko ljudstvo je narodno uresničilo njegov program, sedaj ga moramo še gospodarsko!

*

Iv. Vesenjaki:

Žalosten račun.

Tovarna v Rušah proizvaja vsako leto nekaj tisoč vagonov apnenega dušika. Takorekoč vse to umetno gnajilo gre iz države in posebej še iz Slovenije, kajti v naši državi se ga ne uporabi niti 2%, torej izmed sto vagonov niti dva. Posebej v Sloveniji pa kome! dva ducata. Pač pa iz naših Ruš gre apneni dušik v azijske države in celo v Avstralijo in v Egipet.

Strokovnjaki so dognali, da so pri nas kmetijski pridelki, posebej rž, pšenica, oves in travniki tako slabi ter dajejo manje in slabše blago, ker manika rastlinam dušika. Ravnotako je z našimi vinogradi. Les je zaostal, je slabši in manj roden, kakor pa drugod.